

Elegie, til åminnelse af högstsalig
hans majestät, konung Gustaf III,
upläs...

Lidbeck, Anders,

1700-1829 81 Ca gust. III Br. 1792



LIDBECK, And.

Vit. br.
Vid. Bj.

Gust. III

1792

1700-1829

ELEGIE
ÖFWER
KONUNG
GUSTAF III.
DÓD.

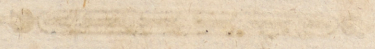


ELBIE

KÖNIG

GUSTAF III.

DÖD.



Elegie,

til Åminnelse

af

Högstsalig

Hans Majeståt,

Konung

GUSTAF III,

KIRCHHOFF

i Lunds Academies större Lårosal,

d. 9 Junii 1792,

af

Anders Lidbeck.

Plus vestrae lacrima, quam mea verba, valent.

Lund, tryckt hos Prof. Joh. Lundblad.



Elegie.

til Amandus

af

Højfaldig

Hans Majestæt

Konning

GUSTAF III.

*Selv uden Ret til nogen Trone,
Og uden Glands och uden Krone,
Vort Hjerter vilde elske Dig.*

KIRCHHOFF.

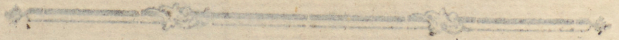
i Landets Akademis første Klasse.

af Johan 1792.

af

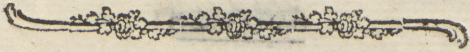
Anders Tidbeck.

Printet hos Prof. Joh. Landblad.



Printet hos Prof. Joh. Landblad.





Hwad! Detta sorgsna rum, och dessa bleka kinder!
Och denna qualda suck, som gör Er talan hinder!

Och dessa swarta flor, som snårja Eder drägt!
Och detta mulna tak, som nu min hjässa täckt!
År detta då Ert fält, at sommaris ankomst möta?
At ta emot en tid, skänkt at i ro förnöta?
Jag tänkte se hwaren, i sommaris mantel klädd,
Inunder trådet skygd i gråfets mjuka bädd.

Men här — jag träffar Er. Hwad anda männ **Er leder,**
At samlas i et rum, där alt Er sorg bereder?
Här trifwes blomman ej: blott wattenad af en tår.
Hon intet solens sken, men sorgens blickar får.

Här år ej någon alm, som Er sin skugga lånar.
Här tåres alt af qual, och alt af ångslan tränar.
På negden häromkring, se sommaris anländ år,
Prydd utaf blomsters mängd, och följd af foglars här.
Och Ni — med sorgsna steg i dessa salar hasten: —
Åt glädjen neks en blick, den Ni på sorgen kasten.

Ack ja! Dö sommar bort, när **GUSTAF** dödad år!
Ja — dö med al din glans och lekar, och begår!

Låt rosen wisfnad bli! Låt wintrens stormar rasa!
Och wänd din gröna drägt i Borens is och fasa!
Låt trådet somna in! Låt löfwen falla ner!
Låt foglen blifwa tyst! Han mer ej nöje ger.
Drif hjorden in i hus — Låt Herdens pipa tyfna;
Naturen blifwa stum, och wid min klagan lyfna!
Låt solen gå i moln! Hon bör ej wittne bli
Til hjertats bittra sorg, och våra klagoskri.

Nog mins jag än den tid, då wi på roser lekte,
 Och hur wår glädje fågs, wår sommarns tid ofs smekte;
 Hur wackert fältet war; hur ljusligt foglen quad;
 Hur fjårin lekte nöjd på blommans honungsblad.
 Hur glädt war ej at se, sig wägen fakta hâfwa,
 At höra wâstans wind bland rådda aspar swâfwa.
 Men nu — nu år wår ro — en sådan sorgklädd tal,
 Nu hör wi klagan hållt, och ånglans matta tal.
 En suck mer swalka ger, då den ur bröstet hinners
 Ån al Zephirens åläkt, når sommarns låga brinner.
 En tår, en enda tår, långt mera tifa ger,
 Ån bäckens, hvars cristal ec kortigt wildjur ser.

Så förj då Sångmô! Sörj, och låt din lyra falla!
 Ståm dystra lutan up! Låt dina tårar swalla!
 Och pråssa ut en suck ur hwarje ömtint bröst!
 Och tag dig sorgfen min, och ge dig ånglig röst!

Men såg Gudinna! såg, hwad manne dig bewekar.
 At wälja mig til tolk ej wan wid dina lekar?
 Jag söng ej segrens pris i Finlands brända bygd,
 Ej åran striden gaf; ej fredens ljuswa dygd.
 Och jag — jag djärfwes nu. Med oförökta wingar,
 Jag nalkas GUSTAFS låt, och mig mot Himlen swingar.
 Min cithra låg ju gömd, i dwala, stum, och bråckt;
 Men blef af GUSTAFS död, som wid et åskslag wäckta.

Så styrk då Sångmô mig! Styrk min förlagda tunga,
 At prifa Hjältens dygd, och om wår ångest tjunga
 Gif mina tankar kraft! Gif känsla åt mit tal!
 Och med din Gudamagt nedstig i denna fal!
 Vånj våra ögon wid, at ömhets tårar fälla!
 Låt våra klända bröst af djupa suckar swälla!
 Se, pyramidens högd, och guldrük årestod som i
 Förswinner med sin glans mot ömna tårars flodid.

Och till sakens tid, hwad männ i plågor felar?
 Jo det, — at man sit qual med kånslans wänner delar.
 Jag lifwas af en magt, som höjer up min röst,
 Och hjälper fram en suck ur detta tryckta bröst.
 Jag rår ej om min själ, ej om min sorg allena.
 Jag tycks mig dela den, och den med Er förena.
 Förtristad quäljes den, som har et tigerbröst:
 Blott den, som ömmar sjelf, har aldrig saknat tröst.

Men som et litet moln förgåfwes låstet döljer,
 Går up, försvinner snart, och några trakter sköljer:
 At samna Hjältens lopp — så fåfångt jag förmår;
 Blott några röser ströer, och gjueter ut en tår.
 När solen nyfs gått ned, des sken kan ån förwilla,
 Man håpen undran ger; men penslen ligger stilla.
 En åldrig efterwerld må få den ljufwa lott,
 At sjunga steg från steg den wåg, som GUSTAF gått.

Jag ser i secler fram, då denna sal ej finnes;
 Då wi i jorden göms, och man ej mer Ofs minnes;
 Då agget uphört har, at swårta Kungars dygd;
 Då afwund flytt förlagd ifrån wår fosterbygd;
 Då åldren har begraft de största werldens städer;
 Då al wår lånta ståt förswunnit, likt et wåder
 Då hwilar ryktet trött uppå en målstäckt sten,
 Som bygges af cyprefs, och höjer GUSTAES ben.
 Där samla skalder sig, och Hjältens låford höres,
 Som til odödlighet på tidens wingar föres.
 Wålignad blir hwar tår, som fuktat GUSTAES graf;
 Wålignad hwarje suck, som wi Hans skugga gaf.
 Och wandrarn stadnar matt. En sorgfeti upstånd luta
 Skal i hans håpna själ en helig kånsla gjuta.
 Förwirrad frågar han: hwem männ så ålskwård war?
 Han får et brutet ack, och Hjältens namn til swar.

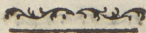


Men fordnä feclers moln kring den sig städs må samla!
 Må den i mörkrets natt, och ewigt töcken famla,
 Som konflar fina ord, då hjärtat wittne bär,
 Och darrar för hwar rad, där känslan upprörd är.

Låt Ofs då tolka fritt det qual, wårt inre farar;
 Och låt den forg Ofs bryr, bli lindrad utaf tårar.
 Wi föka må wår tröst just i den eld Ofs tår,
 Och det skal bli wår bot, som just wår sjukdom är.

Så gick Wår GUSTAF bort, och alt wårt nöje dödde,
 Och Hjältens grymma mord en almån sasa födde.
 Man tog ju bort wårt stöd; wår pelare slogs ned:
 Men Himmel! — I des fall wår glädje följde med.
 Wår GUSTAF! Du gick bort, Dit kära Swerge flydde,
 Hwars kärlek, och hwars thron Din fordnä lefnad prydde.
 Din spira lades ned: Din krona kläddes af,
 Gråt Swerge! gråt Din Kung, Din Ledare och Staf!
 Och mins de många fjåt, Han för din wålgång gjorde!
 Och mins Des sorgsna sjål, då Han din motgång sporde!
 Mins, hjärtat upfyldt war af åran, och af dig!
 I fred Han war dit lugn, och dit förfwar i krig!

Och mins för tjugu år, men mins med blygd och sasa,
 Hur splitets stormar sågs i dina bygder sasa.
 Des sackla ståndigt tånd beständig sasa gaf,
 Man endast wälja fick, at bli tyran ell' slaf.
 De tider minnas grant, då stånd mot stånd sig höjde,
 Då agget hos hwaren sig i des anlet röjde.
 Du, mine faders jord! låg snärjd i egna band;
 Och mot dit eget bröst du wåpnade din hand.
 Lik skeppet utan ror i wida hafwet kastadt,
 Af nödens månskör fyltd, af tyngder öfwerlastadt.



Ån wågen berglik höjs, och hotar hwar minut,
At göra med sit fall på folkets håpnad slut.
Ån öppnar djupet sig, och man en afgrund skådar,
Som för et ufelt lif wål tusen dödar båd.
Alt nu til undergång et sorgligt förbåd bår,
Och någon räddning knapt för hoppet möjlig år.
Knapf ses en swartblå sky et bortgömdt fäste jåmna,
Förrn blixten följer grymt, och molnens sköten råmna,
Af ljungeld stormen lyft sig letar wågen fram,
Och bryter i sin fart den krökta mastens stam.
I dessa ögonblick man endast klagan röner.
Sin tillflykt folket tar til Himlen och til böner:
Straxt jagas töcknet bort; orcanen tyfna hörs,
Och skeppet, frälladt snart, i stilla hamnen förs.

Det war i denna tid, som Himlen åt ofs lån-te,
Den enda tröst, som gafs, men Swea ej förtjån-te.
Af hwarje GUSTAFS ord, af hwarje GUSTAFS blick,
Wår lycka ökad blef, och nya rötter fick.

Når länge ståndig sol förtorkat hela marken,
Och gråset wilspadt står, och gulnad gröna parken,
Når jorden ses förbränd, och båcken uttömd år,
Och alt, hwad åger lif, sit slut tycks wara når.
Då skickar Himlen rågn; des skurar jorden skölja,
Och åkermannens sorg dränks uti wattnets bölja,
Så ock wårt fosterland nytt hopp, nytt lif nu får.
Hwar GUSTAF tråder fram, år sällhet i des spår.

Se splitet flyr, förfogdt, at Swea öfswergifwa,
Och sen med stora steg til andra riken klifwa;
At under kufors skygd få smida tryggt de band,
Som blifwit krossade uti et lyckligt land.
Når bland ruiners mängd des hela wålde lifwas;
Man det ej månfin såg i sälla bygder trifwas.

Så skummas böjjan skönt bland obewuxna skär,
 På Ceres slåta fålt des löpp snart dämmadt är.

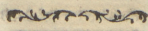
De stunder flöto ljuft, de trefält fälla dagar,
 Då hjertat kände blott sin pligt, och GUSTAFS lagar.
 Och almån sänja gick, at fötma deras löpp,
 Wär glädje växte til, och spridde ljufta hopp.
 Snart såg man Manhems folk de samma kändor andas,
 Och allas tårar snart för GUSTAF samfält blandas.
 Snart tycktes Swenske män ha blott en enda själ,
 Men själen blott en suck, och den — för GUSTAFS wål.

Men bäcken, som nyfs sägs i jämna dagen lusa,
 Skal snart med fraggad löpp från bergets spetsar brusas.
 Den eld, som dämpad låg och uti aska wänd,
 Skal hota ån en gång, och ån en gång föränd.
 Om forgen ej ibland oss lärde nöjets wärde,
 Wårt lif en dwala bles, wår ro sig sjelf förtärde.
 Det är alt tings natur. Om nitet wintren wår,
 Man skulle wisst förfmä den ljuftwa sommarns dar.

De tider kommo snart, och snart refs up de sären,
 Som hunnit läkte bli i dessa fälla åren.

Men pensel stadna här, och bortdölj dessa dar,
 Då lugnet ån en gång wårt Swea lämnat här.
 Min själ förwillar sig, och sig i önskan tömmer,
 At Himlen sådan tid för Swea ewigt gömmer;
 At denna grymma stund, at dessa fasans dar
 Må ewigt hafva bort, och minnet knapt bli quar.

Min pensel stadna här, och wänd dig til de tider,
 Då lycktes flykta bort, och någon tid gå ner;
 Hon tycktes flykta bort, och någon tid gå ner;
 Men med förnyad glans hon nya strålat ger.



Och än wid GUSTAFS thron de spridda finnen knytas
Til ewigt wänfkaps band, som mer ej báfwar brytas.
Och glädjen wänder om, och fyller våra bröst.
Vår fällhet waknar ren wid enighetens röst.

Så växlar alt ting snart; på natten dagen följer,
Det fält, som snö täckt war, sig nu med roser döljer.

*

*

Men glädjen, den är stor; men glädjen den är kort.
Et skott — och GUSTAFS död — och glädjen hafnar bort.
Et skott — och GUSTAFS död — vår sol i moln sig döljer.
Et skott — och GUSTAFS död — och qual och ängslan följer.
Et skott — Jag ryser — Hwad! Vår ro och — Hjälden dog;
Och Himlen — afwundfjuk — från Swea GUSTAF tog.
Så ligger blodig kull, Den nys på thronen blänkte.
Den elden släckes ut, som ofs sin värma skänkte.
Den Fursten fåras grymt, och badas i fit blod,
Som gladt ofs med Sin röst, och skyddat med Sit mod.
Det hjärtat aldrig rörs, som för vårt wål sig rörde.
Den handen kallnad är, som Swenska spiran förde.
Säg, af den bäste Kung hwad Swerge öfrigt har?
Jo, blek, och stelnad kropp är alt, hwad nu är quar.

Ren strömmar blodet fram, och Swenska jorden sköljer.
Och glädjen flyktar ren; i blodets ström den följer.
Min fjäl, den blir bestört. Säg, är wål Hjälden död?
Jag minnes GUSTAF blott, och ömmar Swerges nöd.
Ack Himnel! skona ofs, som denna död förwillar!
Men hämna ewigt den, som detta skottet gillar!
Den ewigt gråta bör, som nu ej gråtit har:
Och ewigt sucka den, som sina suckar spar.

Når Herden borta är, som troget fältet waktat,
Och skött de spåda lam, och dem för faror aktat;
Som smekat ömt sin hjord, och följt den i sit spår,
Och för af skydda den förkortat sina år:

B

Dē

Då flyr straxt hjorden bort, och sig i refwor döljer,
 Och darrar för hwart barr, som den i flykten följer.
 Den flyr, och fruktar blott; och mer den ej förmår:
 Sen Herden borta är; hwad, utom fasa, rår?
 Så darra Swerge då! Din Herde har förfwunnit.
 Des stjärna skridit ned; Des lefnads ljus utbrunnit.
 Och döden höjde grymt sit ståndigt nötta swård,
 Och fällde ned en Kung, at ewigt lefwa wård.
 Men knapt han krossat har, och knapt sin pil han slungat,
 Förn echo af des slag i allas hjärtan ljungat.
 Så darra Swerge då, och hölj dig med dit dok!
 Och hwila på din glaf, och låt ihop din bok!
 Hwad kan dit hjältemod, och al din lärdom båta?
 Den, som ej gråta wet, skal Himlen ej förlåta.
 Nu är den hjälten störst, som förjt måst GUSTAFS får:
 Och al Er lärdom är långt sämre än en tår.

Se skeppet splittradt är: på klippan folket báfvar.
 Och kalla döden ren bland nordans ilar swáfvar.
 Den fordom ljufwa tröst i wågen drunknat har.
 Man åger minnet blott, och sorg och tårar quar.
 Nyfs blånkte hafwet klart: ej någon bölja höjdes.
 Det lugnt och orördt stod, och blott af kôlar bôjdes;
 Och Himlen speglar sig i Oceanens famn.
 Des bild så molnfri flöt tått wid en skyddad hamn.
 Men hastigt hwalfwet döljs, och Æol wredgad ryter,
 Och stormen hwinande ur stångda kulan bryter:
 Mot wådens öfwerwåld et säfångt motstånd görs.
 Och alt blir hafwets rof, och bort af böljan förs.

Mit fosterland! Du ock så grusligt skeppsbrott lidit;
 Och du ej hjerta har, om det ej nu har swidit.
 Såg, om wål något slag mer grymt än detta war,
 Som på en gång tog bort Din Borg, Din Kung och Far:
 Som borttog, Den nyfs fågs i faror Sig fördjupa,
 Som gärna hade dött, om Han för dig fått slupa,

Som strång mot fienden, mot dina barn få mild,
För dig Sig kastat har i krigets grymna eld.

Dår marken endast sågs af blod och tårar wåtas,
Och tusen kulor man om hjältars lif fåg tråtas;
Dår steg Wår GUSTAF främst, och swängde dit baner.
Han främst, och segren snart man i Des fotspår ser.
Han främst, och håren syns sig fram bland eldar tvinga.
Wår owån wåljer blott, at stupa eller springa.
Han främst, och Swerges hår på tusen dödor går.
Han främst, och Swerges hår nöjd kysser fina får.

Men om, når wårjan drogs, Han dig til seger förde;
Mins, når Han talade, Hans tal dit hjärta rörde.
Det war wål stort i krig, at blöda för Sit folk,
At kräfwa segrens dom med swårdet til Sin tollk.
Men lagren år et tråd, hwars rot af tårar fuktas.
Oliwen växer skönt, och ej af mödrar fruktas;
Inunder hennes skygd nyfs Swerges fällhet bor.
Och glädjen almån war, men GUSTAF ensam stor.
Likt wåstanwådrets flåkt, Hans tal hwar kånsla smekte:
På djupet ömhet sågs; behag på ytan lekte.
Jag trotfar Cato sjelf, ja hwaret Romerskt bröst,
Om det från Swerges thron fått höra GUSTAFS röst.
Trots Brutus! trots den eld, som i dit hjärta brummit!
Om GUSTAF du fått se, kånstke dit mod förswunnit.
Kånstke en blodig dolk, som du i Cefar stött,
Du tappat plötsligt bort, om GUSTAFS blick dig mött.
Kånstke din fria sjål, som fordom werlden hedrat,
Wid GUSTAFS ömima röst til lydriad sig förnedrat.
Det war wål Romerskt nog, at Cefars tal förfinå,
Och ej wid Cefars fot et annat sinne få.
Men, om ej GUSTAFS röst din hårda sjål upwekat,
Du intet öra haft, ell' ock dig hjärta nekat.

En GUSTAF födes blott, när Himlen nådig är,
Och löna wil et folk, hwars lydnad Den har kår.

Ack GUSTAF! Hwad Du mild mot dina Söner varit!
Men huru grymt har Du med fienden förfarit!
Mins, når Han drog Sit swård, straxt hafta blod och död.
Och, når Han seceptren tog; Han lindrade wår nöd.
Den samma Hjältens hand, som hwassa swärdet sträckte,
Med ljuflig spira och et fredligt land betäckte;
Och Den i krig war wan, at fårgas utaf blod,
Ej kände det i fred, och ändrade Sit mod.
Trumpetens gälla klang til krig hörs GUSTAF kalla:
I hwarje ådra straxt et hjälteblod ses fwalla.
Lik wiggen i sin fart, som blossar och förtår,
Så snart Hans hwila störs, och skyen klufwen år.
Han eldas utaf mod, och endast feger andas;
Och stänks af Ryssars blod, som blott med tårar blandas.
Dock kan ej blodets ström, och ej canonens röst
Förquäfwå hämndens eld, som tänder Hjältens bröst.
Han åran hämta wil, som tycks från Swerge skridit,
Och hämnas wil den skymf, Des kåra folk har lidit.
Men sen wår owåns hår, och mod Han har förtört,
Han willigt lägger bort et blodigt swård Han fört.

Så röres æthern up, och molnen håftigt ljunga;
Men snart med sakta fart i tyfsta rymder gunga.
Nyfs höjs med driftig arm grymt hotande en glas,
Och blodet fårgar ren de kölhetäckra haf.
Ån slungas dödar fram; af kulor luften dånar:
Ån folkets jämmerrop et sorgligt samljnd lånar.
Men nu år dubbelt fålt, at njuta fredens ro;
Ty på et blodstänkt fålt fågs lyckan fållan gro.

Och ryktet flyger ut; man ren des stamma hörer.
Hon skuren lagerkrans i flykten med sig förer.
Den bryter hon i tu: åt GUSTAF hälften ger.
Och på en tapper CARL man andra hälften fer.

Oliwens wunna krans wid lagrens sida knytes,
 Och krigets grymma blofs i fredens fackla bytes.
 Trumpetens starka dån, som död och fasa för,
 Af lyrans nöjda slag man redan tyftad hör.
 Ren Swerges hår, som nyfs af får och åra hóljes,
 Från Martis fålt går bort, och utaf Gracer följes.
 På samma nötta swård, som blodig lager skar,
 Man denna segerkörd til stilla bygder bar.
 Straxt släckes hämndens eld. Man får et annat sinne;
 Och har af kriget quar blott åra, får, och minne.
 Och GUSTAF hastar hem med freden i Sit spår.
 Men uti fredens fiät en ewig åra går.
 Wår Hjälte hatar blod, då Han åt hjårtat lāmnas;
 Och känner swårdet blott, når Han wår ofård hāmnas.
 Ty går Han glättig bort, at klåda hjålmen af,
 Och byta krigets udd i fredens lugna staf.

Han, som til lagren nyfs en tapper krigshår leder,
 Nu wid Oliwens stam en ewig ro bereder.
 Ty, sen Han skyddat ofs, wår owåns wapen bräckt,
 Wår owåns hår förstört, och almån fasa wäckt:
 Han Swerge hela wil, som efter kriget blódar,
 Som kysser Hjåltens swård, men gråter sina dödar;
 Som glåds, at GUSTAF har förswagat Ryffars mod,
 Men gråter segren dock, som kostat Swenskars blod.

En fruktad laus sig nu bland oljoquistar döljor.
 Et fålt och önskad lugn på krigets stormar följer.
 Och Moskow blickas ren; ren glömmar sina får,
 Når ifrån GUSTAFS thron en wånlig blick det får.

Sen Lejon har med Örn sit mod, och styrka måtit;
 I wånkap byts det agg, som deras sinnen fråit.

* * *
 Se fredens första wårf, som lofwar Swea ro,
 Och lyckan följa fes, och wil ibland ofs bo.

Och GUSTAF hastar ren, at landets refwor bota.
 Alt tyckes klarna up, och inga moln ofs hota.
 Alt frö til fällhet blir, och tänder nya hopp,
 At få en gyllne skörd af fredens ljufwa lopp.

Den mast, som låg nyfs bräckt, sig nu mot æthern höjer;
 Och långe hwilad kôl en skummig bölja plöjer.
 Du fälla Mercur's folk, som werldars skatt kringfôr,
 Och utan blod och swârd et folkslag fruktadt gör!
 Glâds! Du ej dina skepp med dödens wârktyg wâpnar.
 Wid dina wimplars lyn ej lifwets ålfskling håpnar.
 Når vinden flåktar lätt i dina segels barm,
 Des forl ej tyftad blir af fallna månskors larm.
 Hur gladt war det ej nu, at se den flaggan swâfwa,
 Som på et fredadt djup ej mer behöfde bâfwa?
 Hur gladt war det ej nu, at se en ocean
 Af rika laster höljd, nyfs blott wid dōdar wan?

Europens östra del, som swångt få grymma glafwar,
 Nu hwilade sig ljust på sina slagnas grafwar.
 Så når en håftig storm förhârjat jordens fält;
 Det lugn, som följer på, blir skattadt dubbelt fält.
 Ej månan sommars tid få heligt nöje skånker,
 Som då hon winternatt på dunkla fältet blånker.

Men krigets wilde Gud ej långe hwilan njöt.
 Af freden fångflad nyfs, han fina fåttrar bröt.

Det fågs, ur ætnas gap en swartnad dimma rinner,
 Som uti hwirflar krökt, til högsta rymder hinner.
 Straxt följer knall på knall, och eldar flōda ut.
 Straxt darrar jorden grymt, och negdens lugn har flut.
 Wår GUSTAF! Du ock fåg, hur nya stormar hotat,
 Som snart Europens ro, och lugna fällhet motat.
 Du hade knapt gått bort; Din lefnad slutat sig,
 Fōrn alt ting genljud gaf af wapen, dōd och krig.

Det

Det werldens quicka folk, som fig i Seinen sköljer,
 Djerft, trotsfande och stolt, sit fordna lynne döljer.
 Det år ej mer det folk, som enigt och förlagdt,
 Har willigt kysft det ok, man fordom på det lagt.

Kanske, om aggets gift ej fick des finnen sprida,
 Och fanatismen ej des grymma wårktyg finida,
 Man skulle mer ej se, af tårar stånkt des lopp;
 Kanske den eld nu tår, blott skulle lysa opp.
 Och snart i glädjens dar man skulle dem wålfigna,
 Som nu i sáfans tid bland tusen lågor digna.
 Oliwen skulle skönt på deras grafwar gro,
 Och efterwerlden fåll i hennes skugga bo:
 Och snart et lyckligt folk i usle faders kojor,
 För deras tider blygs, och le åt deras bojor.
 Man skulle se nytt ljus för seclerna upgå;
 De willor skingras snart, som widd kring werlden rå.

Men GUSTAF! Du har ofs en ålskad frihet lämnat,
 Då ibland Swea-folk Du samma lagar jåmnat.
 Dit minne skal bli quar, så länge dygden fins,
 Och man Dig gråta skal, så länge man Dig mins.
 Jag tyckes Hjäten se, och jag Hans stamma hörer,
 Då Han et sådant tal til Sina söner förer:
 „Kom — Låt Ofs, Swenske män, bli et och samma folk;
 „Låt lagen tala blott, och mig bli lagens tolk.
 „Låt snille, och förtjenst allenast ståmpel gifwa,
 „Och endast wittna få, hwem som bör årad blifwa.
 „Se, i et guldrikt flott jag ofta saknat dygd;
 „Men ofta funnit den på landets magra bygd.
 „Se, årans fanna glans ej uti blodet rinner;
 „Men i en uplyst själ et såkert hemwift finner.
 „Den, som af dygd och wett et ådelt samband har,
 „Bör anses ådel nog, at tjåna Swerges Far.
 „Når såg jag wett och dygd, likt andra anor, årfwas?
 „Nej, de med dyrbar swett af snilletts barn förwårfwas.

„Den

„Den fanna årans glans kan ej planteras om ;
 „Ej rart från frodig rot en dålig telning kom.
 „Naturen själf för mig har denna lagen skrifwit,
 „Som af förnufsets dom med kjusning gillad blifwit.
 „Ni andas samma luft ; Ni samma Himmel se.
 „Ni trampa samma jord , och samma Gud tilbe.
 „Och när af Himlars Far en lika nåd Ni njuta,
 „Skal werdslig magt då Er från lika rätt utfluta.
 „Ty kom — Låt Swea-folk de samma lagar ha.
 „Låt dem ike samma gunst, som samma tyngder dra.

Ack GUSTAF! huru wist har Du ej med oss delat!
 Du wetat menskans rätt , och hennes får Du helat.
 Jag tror , at Himlen Dig til detta storwerk gömt,
 Och til få ädelt wår en Wafas åttling dömt.

Men snart en sådan bragd Europens undran wäcker.
 Odödligheten ren en årekrans Dig rårcker.
 Men ack! — Hwad gagnar det? Du snart ej mera hör,
 Hur årans sköna röst Dit pris kring werlden för.
 Hwad gagnar , at Dit låf kring Themfens stränder skallar,
 Då nyfs wid Målarns brådd Dit blod ur ådran swallar?
 Hwad gagnar , Swerge , dig , at du en GUSTAF har?
 Af denne store Kung år endast stoftet quar.

Så skal då ödets magt beståndigt oss förfölja?
 Skal Himlen aldrig klar i ewigt moln sig dölja?
 Skal klagan , sorg och qual i Swerge ståndigt bo,
 Och aldrig Swea-folk få smaka någon ro?
 Skal solen slåckas ut, när solen klarast lyser,
 Och glädjen jagas bort, då glädjen mildast myser?
 Hwad ha wi felat då? Såg , hwad år wål wårt brott,
 At sådant ödets slag har råkadt på wår lott?
 At GUSTAF skulle dö , som Gudars nåd oss skänkte,
 Och solen döjas bort, som nyfs få molnfri blänkte.
 At GUSTAF — Himmel! ack — förlåt, jag knotat har!
 Förlåt! Du känner båt , när glädjen man borttar,

Förnuftet flyktar straxt. Man äger endast hjärta;
Och detta minnes blott sin oskuld och sin smärta.

Men om det straffas skal, at gråta GUSTAFS död;
Wi ej de enda ä, som dela denna nöd.
På berget Helicon, se nio systrar leka,
Som med et gladt förflwar de ädla konster smeka.
De leda snillets ström, som fordom Aëon sköjlt,
Men sen i årens sjåt til Greklands bygder följt.
Dår flöt den länge kring, och en Homerus södde,
Som sungit Hectors död, och hur Achilles blödde.
Sen har den runnit fort; til Rom sig slingrat fram,
Och blidkat människors mod, gjort hjälten quick och tam.
Männ en så ädel flod til Swerge nånsin hinne?
Den såkert isad blir, om den til Norden rinner.
Nej — snart en GUSTAF söds. Man ren den hafsa fer;
Och redan Swea-folk kring hennes fränder ter.
Och Muserna det se; och GUSTAFS åra klingar,
Som utur klippans barm et högljudt echo tvingar.
Och Clio cithran tar, och sjunger Hjältens pris,
Som uti krig war stor, och under freden wis.

Hon sjunger, hur Han gick i hövetäckta bygder,
Med Scythens tapperhet at tjämja Pindarns dygder.
Och Swerges tappre Kung lik Greklands Pallas war:
Ån gaf Han snillet hägn, ån blanka wapen bar.
Hans tankkraft liflig war, men dödande Hans wärja;
Och kring sin hjässa sågs Han dubbel lager smärja.
Sjelf Pinden flyttad tycks til Mälarns frusna strand,
Och dår den dyrkan få, som förr i Grekers land.

Se, kring Hans purpur-thron sig smakens söner samla,
Och wishets sacklan tånds, och forntids willor ramla.
Det folk, som dagen likt borttager mörkrets flor,
Sjelf glans af GUSTAF får, och wid Hans sida bor.
Så på den gröna mark en löfrik bok sig höjer,
Och fina grenar tätt kring telningarne böjer.

De skygga fåtets barn, när fjelfwa skygd de få.
Men på få ådelt fått ses almån ikugga rå.

Hwad wålluft skulle wål Gudinnorna ej finaka,
Hwars helga lott det war, at öfwer snillet waka?
Hwad låford hördes ej från Helicontens brant,
Som hastigt fördes kring til hwaren werldens kant?

Men ryktet skyndar hit, til bergets spets upklifwer;
Berättar GUSTAFS död, och nöjets Gud fördrifwer.
Se, cithran lägges bort, och lyran fälles ner.
Man sorgens matta blick ur alla ögon ser.
„Melpomene! Ståm up, och til din luta ila!
„Sen GUSTAF ljufet låg, den haft en ståndig hwila,
„Omgif nu den med flor, och ångflans toner slå!
„Låt qualets bittra magt i alla hjärtan rå!
„Med dina strångars röst förjaga lek och löje
„Når GUSTAF dödad år, år dödadt alt wår nöje.
Från snillets gamla bo man sådan klagan hör,
Och negdens återljud blott surekan med sig för.

Ja ock — af samma skott, som GUSTAFS sida blödde,
Wår ro sin bane fick, och allas glädje dödde.
Se solen flyktat sjelf, och råds at witne bli
Til denna bistra stund, och dessa jammerskri.

Naturen sorgligt klådd, och swept i nattens dimma,
Ej mera lånte glans af dagens purpur-trinma.
Blott några swaga blots et mulet hwalf omgat,
Och sånkte själen ned i dystra tankars haf.
Och drömmars sorgsna tropp sig ren i själen hwålfwer,
Och ögat slumrar tryggt, fast hela hjärtat skålfwer.
Alt sprider båfwan kring; alt tycks förena sig,
At nu mot glädjens hår förklara samfålt krig.
På denna ångflans natt war GUSTAFS bane ånnas,
Ty sådan sasnans tid åt sasnans läker lämnas.
Men dagens härold fick den ewigt ljufwa lott,
At följa nöjen åt, och lifwa glädjen blott.

Ja — gräflig winternatt wår käre GUSTAF skjutes,
 Wår Fader fåras grymt, och Hjältens blod utgjutes.

Hwad! GUSTAF fårad år, och ligger blodig kull!
 Min själ är kånfla blott, och utaf plågor full.

Men som, når elden fläcks, des lågor dunkla swåfwa,
 Och likom döende sig ner mot marken hånwa;
 Men klarna ån en gång, at alt sit ljus utbre.

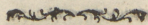
De fly, och, når de fly, de skönsta strålar ge:
 Så GUSTAF lefwer ån, och ån från ögat hastar
 En ömhetsblaudad blick, den Han på Swerge kastar.
 Mot Himlen har Han sen et tårfullt öga wändt,
 Och til al werldens Far en sådan önskan fändt.

„Jag dör, och willigt går, at bleka döden möta,
 „Som från en ålskad thron skal mig för ewigt stöta.
 „Min Gud! Ack gifwe blott! Tillåt jag det begår,
 „Och wågra ej en suck, som snart den sista år!
 „Snart stadnar ådrans ström. Mit öga sig tillluter,
 „Och aldrig dagen mer i det sin stråle gjuter.

„Snart multnar denna kropp i dystra grafwen gömd!
 „Och jag — jag ewigt går, at wid din thron bli dömd.
 „Ack Himmel! Kan du då om hjärtats renhet tweka?
 „Och hör min öma bön! Låt dig mit blod beweka!
 „Min Gud! om möjligt år, så laga, at den hand,
 „Som mig til grafwen drar, ej år från Swea-land!

Jag safar — Himmel! hwad! — Min tanka börjar irra,
 Jag wet ej hwad jag tror — alt tycks min själ förwirra.
 Den föddes ibland oss, som riktat detta skott,
 Och som sig skyldig gjort til detta safans brott.

Och GUSTAF hastar bort, och aldrig återwänder,
 Och forgens grymma eld wårt klåmda hjärta tänder.
 Men ack! En infödd hand (Jag blygs då jag det hör)
 År skuld til alt det qual, som hela Swerge rör.



Blygs tappra Swenska folk! Hwar är den dygd dig ryktad,
 Då fördom fienden för blotta namnet flyktad?
 Blygs tappra Swenska folk, du hjältars gamla mor!
 Blygs, dra din flöja på, och göm dig bort med flor!
 Blygs Swerge! I dit sköt du wildjur har upannat,
 Som skrutit af sit blod, från dina hjältars flammad.
 Blygs — hela werldon tror, at Swerge fält sin dygd;
 Gjort sina hjältars land til wildjurs fosterbygd.

Men Himmel, wårt försvar! Läs i hwart ärligt hjärta,
 Och se det färadt är, och vittna sen des spårta.
 Låt ryktet blåsa ut, som snabbt kring werlden far,
 At ännu Swerge har båd dygd och kändlor quar!

Nej GUSTAF! Aldrig Du skal ur wårt bröst förwinna.
 Hwar suck — hwar tår skal ofs om Hjältens död påminna.
 Wår klagan och wår sorg skal hwarje dag bli ny;
 Med folen wakna up; men ej med folen fly.

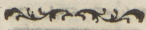
Når åskans tåta moln på dunkla hwalfet braka,
 Förkräcka allå djur, och hela jorden skaka.
 Och Himlen öppnar sig, och blixten flyger fram;
 Och wiggen tånder ren den långa tallens flam.
 Nu tar den annan wåg; til hoga klippan hafar,
 Sin eld och fasa dår i alla winklar kastar.
 Och folket bäftwa ses, och med en bleknad hy
 Anropar Himlens Far, at tyfta Himlens sky.
 Mins Swerge då det skott, som GUSTAFS lif utfläckte,
 Som slog din Hjälte ned, och al din håpnad wäckte!
 Du af så grufligt slag en bild i åskan fer,
 Som krossat högden blott, men almån fasa ger.

Wid Gracers lätta dans, som ro och glädje sprida,
 Med wären i sit spår, Zephiren wid sin sida:
 Och når de flyktat ha, och lämnat ångslan quar,
 Och man af glädjens dar blott minnet öfrigt har:
 Skal likwål ej wårt qual til minsta ändring luta,
 Men endast med wårt lif och wära kändlor fluta.

Se, folen nalkas ren nedfänkt på gyllne sky,
 Och nattens dunkla blofs förblindas snart, och fly,
 Och Titan ensam nu i österns rymder blänker,
 Och åt en frusen jord ren warma blickar skänker.
 Se, ur en stilla sömn naturen waknar opp,
 Och ser sig straxt kringfnärd af nöjens glada tropp.
 Af morgonrodnans prakt, och folens sken betagen,
 Man tycks ej annat se, än nöjen och behagen.
 Kanke en sådan dag bör hålgas glådjen blott?
 Kanke at gråta då, år mot naturen brott?
 Nej — om du GUSTAF mins, och du ej GUSTAF gråter,
 Jag tror, knapt känslans Far dig denna köld förlåter.

Men om en ångslig natt til klippans fot du går,
 Och lutan stånner up, och forge-toner slår.
 På Himlens blåa hwalf ren bleka månan wankar,
 Och alt förenar sig, at quälja dina tankar.
 Du hör en grumlig bäck, som fakta rinner fram,
 Och kröka ses sit lopp kring ekens gamla stam.
 Från toppen på de tråd, där nåktergalar sjunga,
 Du endast uswar hör, och uglors stråfwa tunga.
 I gråfset spaka lam nyfs uti bete förs;
 Nu hoppa grodor fram, och ormar hwäsa hörs.
 Naturen flumrar in, och forsna windar waka,
 Som med et ångsligt dån de dyftra lindar skaka.
 Alt hwiskar — hwiskar qual. Alt bår en sorgien drägt,
 Man tycker fuckar förs af wådrets matta flåkt.
 Om än en känsla då uti dit hjärta finnes,
 Och du ej GUSTAFS död med sorg och sasa minnes:
 Skal Himlen ryfa sjelf, och aldrig ge dig tröst;
 Men blygas, at den skapt et sådant marmorbröst.

Nej — aldrig, aldrig wi wår kåre GUSTAF glömma,
 Så länge själen mins, och hjärtat wet at ömma.
 När sena åldrens spö wår hjäfta siliwrat har,
 Den matta fuck wi dra, skal hålgas Hjältens dar.
 Och ångslans echo skal upfylla Swerges rike.
 Wår sorg, som GUSTAF sjelf, skal wara utan like.



Och, då wi trötte snart til jordens hyddor gått,
Bli, likt et annat arf, på barns och barnbarns lott,

Ach ja! Hwart ögat wänds, blott möter sorg och fasa.
Man skulle kanske tro Tartarens plågor rafa:
At Stygens swarta flod igenom Swerge rann,
Och til hwar rikets wrå en hemlig utwåg fann.
Nyfs åkermannen glad i jordens sköte lämnar
Det frö, som gör hans hopp, och al hans möda hämnar.
Nu darrar han, då det af tacksam mylla höljs;
Och, förrn det hinner ner, det utaf tårar sköljs.

På blomsterrika fält, se herden hjorden följer,
Dår åens böjda lopp sig under roser döljer;
Dår fjäriln flyger kring, och ån mot skyen far,
Och ån til blommans stjelk sin låtta kosa tar.
Af herdens muntra rop hörs trakten återskalla;
Och bergen tala tycks, och honom lycklig kalla.
Men nu alt år en dröm. Man tyckes wakna opp,
Och se en ödemark, dår nyfs sågs Gracers tropp.
Från skog, och högder ren det gälla echo höres:
Nyfs war des stämna glad; nu endast klagan föres.
Kring herdens snygga bo okonstladt nöjet log;
Men al des ro förswann, när GUSTAF mördad dog.

Och Mars! skal mindre sorg bland dina barn du finna?
Nej — deras blod nyfs rann, nu deras tårar rinna.

Och du Minerva! Du, som skyddar snillet folk.
Når du ger själen ljus, en Newton blir din tolk;
Och, når du hjärtat rör, med Miltons röst du talar.
Din thron år hälgad här. Du rår i dessa salar.
Du våra tårar fett. Du våra suckar hört,
Det qual, som brutit ut i klagan wi nu fört.
Men glåds! Gudinnan ej för sorgens wålde fruktar.
Hon åttkar hwarje tår, som hennes salar fuktar.
Hon känner sjelf sit qual, och den förlust hon fick,
Når GUSTAF gaf des barn den sista ömhets blick.

Men

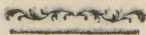
Men jag — jag bjuda til, at al wår ångeft måla?
 At tolka alt det qual, som wåra hjärtan tåla?
 Ack nej! Jag skryter ren, och ren mig lycklig sann,
 När blott en kånslans tår från Edra ögon rann.

Farwål då, Bäste Kung! Nöjd Du den stillhet smakar,
 Som aldrig purpurn ger, och thronen såds förfakar.
 Regent! förgåfwes skryt af dina glada dar!
 Din lefnad blott förgyld ej mindre plågor har.
 Se, tiggarns ıneihet af risna slarfwor wifas;
 Han får en ömkans tår, och al hans ångeft lifas.
 Men du, Monarch! wånd om. I dina forgsna spår,
 Se agget följer tryggt, och afwund ostörd går.

Så hafta GUSTAF nöjd, at Himlens wälluft njuta,
 Nu år alt qual en dröm, och alla plågor sluta.
 Ack ja! Det grymma skott, som skyndat på Din död,
 Dig största fällhet gaf, och Swerge största nöd.

Men bland Seraphers hop, där rena nöjen andas,
 Där nestarns ljufwa dryck i gyllne skålar blandas.
 Där glådjen, likt et sken, af Himlars Far utgår,
 Och genomtränger alt, som det i ålyn får.
 Där alt, hwad jordiskt år, för mull och blåndwårk skattas,
 Där nöjen endåst rå, och endåst forgen fattas.
 Där intet smicker fins, och man ej ötro fer;
 Men ewigt lugn och ro en ewig fällhet ger.
 Där månskan, likt et barr, på detta klot ses famla.
 Där inga olycks moln kring lyckans sol sig famla.
 Om GUSTAF! därifrån Dit Swerge Du får se,
 Och se den ömma skånk, som wi Din urna ge:
 Så glåds, Du ålskad war. Wår klagan det besannar,
 Som höres widt omkring, och GUSTAFS mord förbannar.
 Så glåds, at Swerges folk ånnu et hjärta har;
 Och at det hålgadt war åt Dig och Swerges Far.
 Glåds GUSTAF! Wi Dig såds med qual och saknad minnes.
 Du lämnat Swerges thron; i wåra bröst Du finnes.

Ack!



Ack! Tag då ewigt mot det rökvärk wi Dig tändt,
 Den dränkta blick wår syn til Dig i högden såndt!
 Tag mot den förgsna del wi i Dit öde tagit,
 Den tår wårt öga gjöt, den suck wårt hjärta dragit!
 Och må hwart enda ord, hwar klagan wi ha fört,
 En plågo-andå bli för den, wårt qual ej rört!

Kort är din tid, Monarch! Snart bleka döden klappar.
 Straxt faller kronan af, och du din spira tappar.
 Din magt, din stolta magt, förgås likt luftens blöfs,
 Som lysa i en haft, fly snart, och lämna ofs.
 Ej döden fråga wet, om du har händer wunnit;
 Nej bättre är en tår, som för den ulla runnit.
 En suck — en enda suck — fördunklar thronens prakt,
 Och ger dig mera lugn än hela verdens magt.

Och GUSTAF! Wi, som styrts utaf Din milda spira,
 Wi wördat nysf Din magt, nu Dina dygder sira.
 Nu kåns Du ej som stor, men blott som god igen.
 Wi Dig ha lydt som Kung, wi gråte Dig som wån.

Den tröst Du lämnat ofs, Din Son, och Wafars like,
 Som nu Din krona bår, och styra skal wårt rike:
 Och CARL, en älskad Bror, blott lindra få wår nöd,
 Och tørka bort den tår, wi sållt wid GUSTAFS död.







Koſtar håftadt 8 Skill.

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

